

thi saaledes blev Forholdet dengang erkjendt for at være, og man ser at det endog af en Regjering er erkjendt, at Brugeren kunde lade Rettigheden udøve ved Lediggængere fra Sognet. Der er altsaa ikke stillet nogen Indskrænkning, og da den roestilbste Stænderforsamling i sin Tid foreslog, i et vist Punkt at gjøre en Indskrænkning ved at sige, at denne Rettighed kun skulde kunne udøves af Slægtninge eller Tjenestetjende, vilde Regjeringen dengang ikke gaa ind derpaa, fordi den fandt, at dette havde andre Ulemper ved sig. Jeg havde derfor som sagt ment, at det vilde være det Retteste her at foreslaa de Ord, indsatte: „Enten selv eller ved Andre“, men jeg vidste jo meget godt, hvor tilbent et Spørgsmaal for mange af vore store Eiendomsbesiddere Sagtspørgsmaalet er, og jeg forudsaa, at naar man indsatte de Ord: „eller ved Andre“, vilde det maasse bevirke det Modsatte, idet man vilde kunne komme til her at faa en Udtalelse, som kunde befrygtes at vække den Betydning, der egentlig var den rette. Derfor tænkte jeg, at man hellere maatte indskrænke sig noget, naar man kunde faa denne Forklaring indsat, end stille den op i sin videste Udstrækning, og jeg har derfor foreslaaet, at de kunne lade denne Ret udøve ved Slægtninge eller Tjende. Det er den samme Indskrænkning, som Roestilbde Stænderforsamling fandt nødvendig med Hensyn til at fange Kransfugle, som jeg foreslaar med Hensyn til andre Rettigheder, nemlig at de Naagjældende ogsaa kunne lade dem udøve ved Slægtninge eller Tjende. Udvalget har stillet et andet Forslag herom, men jeg maa bede det ærede Thing, ret meget, at lægge Mærke til, at den Begrændning, Udvalget foreslaar af denne Rettighed, er saa stor, at jeg ikke paa nogen Maade kan gaa ind paa at stemme for dette Forslag under Nr. 12. Det er en saa glubff Indskrænkning af den Ret, de Bedkommende nu have, at det vilde være forunderligt, om Folkethinget nu vilde gaa til paa den Maade at betage Brugerne en Ret, som er givet

dem baade i 1840 og i 1851. Dette Forslag gaar nemlig ud paa kun at indrømme Brugeren Ret til at lade de Rettigheder, der her gives ham, udøve ved enhver til hans Husstand hørende Person, og naar en Mand har Søner eller Sviger søner, der have egne Bopæle, og disse komme til ham, eller naar en Broder eller Svoger kommer til ham, maa de ikke gaa ud med ham paa hans Mark med en Bøsse og skyde disse Fugle, det skal være ulovlig Sagt, naar de gjøre noget Saa-dant. Jeg tror, at den ærede, Nedsætter, begrundet Ordet „Husstand“ paa at Huslæreren, naar der staar Tjende, ikke kunde udøve denne Ret. Jeg kan nok se, at der er Forskjel mellem de Folk, der kunne holde Huslærere, og de Fæstere, der ikke kunne det, men at udelukke alle de Sidstnevntes Slægtninge, for at man, hvor der er en stor Gaard, kan faa Huslæreren med, kan jeg ikke antage, at Folkethinget vil gaa ind paa. Jeg kan ikke antage, at Folkethinget vil sælge Retten for alle Fæstere i Landet for at skaffe Huslærerne Ret til at gaa med Bøsse paa Marken. Jeg kan derfor ikke tro, Andet, end at Forslaget under Nr. 12 vil blive forkastet, og at Forslagene under Nr. 1, og 11, ville blive vedtagne. — Derjom denne Diskussion imidlertid søgte til, at den nyværende Indenrigsminister erklærede, at han var enig i, hvad det ærede Medlem for Københavns 7de Valgkreds (Gass) og den daværende Indenrigsminister, V. G. Bang, have sagt i 1852, vilde jeg tilraade Thinget at stemme baade imod mine og imod Udvalgets Forslag, thi vi havde da faaet en Udtalelse her, som jeg holder mig overbevist om, ikke vilde falde saaledes til Jorden, som Udtalelsen i 1852. Det vilde da være givet ogsaa her, at Sagen staar netop som tidligere; at naar her staar, at Brugeren har den og den Ret, har han den paa en saadan Maade, at han ogsaa kan lade den udøve ved Andre (Stemmer: Naturligvis!). — Sa, de Herrer, siges naturligvis, men Domstolene, og Guds, eterne omkring i Landet og de Fæstere, der